

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 1.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Nove smernice.

Kralja imamo in ustavo tudi. Oboje je hvala bogu na mestu. Po božji milosti in volji naroda smo ustavna in parlamentarna monarhija. Zadovoljni smo popolnoma, Mleko in med se pretakata na debelo. Draginje ni.

Tako pravijo »državotvorci« — ljudstvo seveda drugače.

V parlamentu vlada večina sestavljena iz strank brez programov: radikalna, demokratska in samostojna. Vse to so stranke, o katerih lahko trdimo, da nimajo programa, in če so ga kdaj imele, so ga že zdavnaj vrgle v koš. Vse te stranke hočejo biti »demokratične«, čeprav se samo ena tako imenuje, o demokraciji pa ni ne duha ne sluha nikjer.

Neizogibno se bližamo volitvam. Ljudstvo sicer ne ve v nobenem kraju te obljubljene dežele, kako bi se izkopal iz blata, vendar v enem se strinjajo vsi povsod: odstraniti je treba korupcijo, kajti korupcija je tisto, kar drži vladne stranke pri moči, kar vzdržuje njih medsebojno zvezo tudi takrat, kadar so si interesi teh posameznih strank popolnoma nasprotni. Čeprav ljudstvo ne ve, kako iz blata, vendar zahteva vsepovsod vsaj jasnosti in javnosti in se ne boji niti lastne somišljenike razkrinkati, kadar spozna njihovo korupcijsko.

S to mislijo proti korupciji je ljudstvo pričakovalo volitev. Nismo mislili niti trenutke, da bodo prinesle te volitve več jasnosti, toda računali smo, da bodo gotovo prinesle poraz vsem tistim strankam, ki so odgovorne za sedanj režim.

Toliko nezadovoljnosti vsekakor je v našem ljudstvu.

Sedaj pa poslušajte, kaj piše nedeljski »Slov. Narod« na uvodnem mestu:

»Znano je, da sedanj minister dvorja Jankovič ni povsem kos težki nalogi in da kralja ne informira popolnoma objektivno in točno. Dolgo bivanje atenskega poslanika in bivšega dvornega maršala Balugdžića je treba razmisliti s stališča dalekosežnih novih izprememb. Balugdžić je bil vedno najboljši svetovalec in najvernejši prijatelj kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja. V Švici pred nastopom vladavine je kralj Peter intimno občeval z Balugdžićem. Oba sta pisala mnogo socialističnih in gospodarskih člankov. Balugdžić je znan, da je precej moderno socialističnega mišljenja. Tudi kralju Aleksandru je kralj Peter ob smrtni postelji priporočil Balagdžića za najboljšega svetovalca, rekoč, da, kadar je država v težkih in kritičnih položajih, naj kralj pozove Balagdžića na posvet.

V parlamentarnih krogih navajajo, da je kralj Aleksander ministrskemu predsedniku Pašiču dal nove smernice

glede nadaljne naše politike. Predvsem je priporočal Pašiču: 1. dvig dinarja do višine francoskega franka; 2. neobhodni sporazum s Hrvatsko; 3. omiljenje vseh odredb proti komunistom; 4. obnova solunskega procesa in 5. vzpostavitev diplomatskih stikov s sovjetsko Rusijo.

V parlamentarnih krogih je ta vest vzbudila splošno odobravanje.

Kraljeva desna roka bo torej »socialist«. Ta desna roka bo »demokratična« spodila vsako vlado, če ne bo zmožna zvišati našo valuto na sedemkratno vrednost, sporazumeti se s Hrvati in komunisti, pobratiti črno in belo roko in pobotati se s sovjetsko Rusijo.

Tudi mi bi vse to radi videli. Vendar že danes svarimo ljudstvo, naj se ne da omamiti. Lep program — vendar zelo slab, ker ne smemo upati, da bi nam ga mogel izvršiti posameznik, čeprav kraljeva desna roka in »socialist« obenem.

Protiustavno je vplivati na ta način. Tudi če gre za dobro stvar, moramo povedati, da nam diktatorstvo ni vseč, **ker ne more vesti do cilja.** Kaj naj pa rečemo, če izhaja vsa stvar iz neke nevidne sile in če slišimo, da vse te točke, ki jih ta nevidna sila zahteva, »parlamentarni krogi splošno odobravajo«, dočim so do sedaj isti parlamentarni krogi (vladna večina seveda) vseh teh pet točk smatrali za pogubne.

Zato ne le, da ne verujemo temu »socialistu - odrešeniku«, temveč smatramo vso to novost samo za prav naveden trik, s katerim hočejo vladne stranke nametati volilec peska v oči.

Nevidna sila, ki je vse to vrgla na dnevni red, se imenuje »porodica«. Vladotvorci, ki se drug drugega imenujejo državotvorci, žele še nadalje ostati na vladi, žele še nadalje ribariti v kalnem, žele se skrivati ne le za kraljev hrbet, temveč tudi za kraljeve lepe ideje. Zviševali bomo valuto — pri tem bomo imeli borzne dobičke. Sporazumevali se bomo s Hrvati — pri tem bomo Hrvate hujskali na Srbe in narobe. Odredbe proti komunistom bomo omilili — zato pa izdali nove. Solunski proces bomo obnovili — črno in belo roko bomo pa obdržali v armadi. S sovjetsko Rusijo bomo stopili v diplomatske stike. — Vranglovcem bomo pa dali še več pomoči, nego dosedaj. Ljudstvu bomo povedali tisto, kar rado sliši — delali pa bomo tako, kakor je prav — za nas.

Prosveta.

(Dalje.)

Za zdravo mladino.

Tukaj se je govorilo tudi že o tem, da se posveča položaju dijakov vse premalo pažnje. Slišali ste že pritožbe z ozirom na ustanove. Kakor je tukaj dijaška menza zanemarjena in kakor se je hotelo še njej

nekaj odvzeti od tistih siromašnih sredstev, ki so se ji priznavala, tako je, gospodje, tudi s podporami za podobne dijaške ustanove v Ljubljani. Ne bom našteval detajlov; ali lahko vam pravim, da sem se takorekoč na svoje oči prepričal, da so tam dijaki, ki so mogli le na ta način študirati, da so obedovali po trikrat na teden, sicer so pa morali živeti od kruha in kave, o kateri dobro veste, da pravzaprav ni hrana. Take posamezne žalostne slučaje smo v preteklosti imeli zlasti z dijaki, ki so morali študirati v tujini, ker nismo doma imeli visokih šol. Poznam zelo žalostne slučaje iz Prage, z Dunaja, iz Gradca itd. Ali to so bili več ali manj izjemni slučaji; sedaj pa nastaja tukaj beda en masse, beda, kateri se ne more vsakdo upreti. Le za šalo je mogla veljati tista znana »pienus venter non studet libenter« (poln trebuh se ne uči rad); če pa hočemo govoriti resno, moramo priznati, da je bolj resnična tista »mens sana in corpore sano« (zdrav duh v zdravem telesu) če nima telo dovolj moči, mora tudi duh oslabeti. More se pričakovati, da se človek nekaj časa prekomerno napenja, toda preko svoje moči ne more nihče.

Gospodje, želel bi, da se omogoči otroku v ljudski šoli, ne le da dobi knjige in kar je sicer potrebno za pouk, ampak tudi, kar zahteva njegovo telo in kar je za pouk enako potrebno; prav tako pa tudi želim, da bodi enako poskrbljeno za onega na visoki šoli. Najslabša vseh varčnosti, gospodje, je varčnost pri zdravju in moči naše mladine. Če ne bomo poskrbeli, da bo pomladek močan na duhu in na telesu, tedaj nikar ne deklamirajte o bodočnosti svojega naroda. (Minister Pribečević hodi mimo govornice, smeje se.) Gospod minister, če se zaradi tega smejete... (Minister Pribečević: Ne rogam se. Le poslušam.) ... naj povem, da ne spadam med tiste, ki se delajo, kakor je nekaj časa prišlo v modo, češ, da je omladina vse, vsi drugi pa nič. V take ekstreme ne zahajam. Toda eno je jasno kakor sonce: Mi bomo pomrli, oni bodo pa ostali, in če ne bodo oni močni, tedaj gospodje, mora narod propasti. Tudi jaz želim, da bi bil moj narod močan na duhu in na telesu. Jaz ljubim svoj narod na ta način, da ga hočem videti v prvih vrstah vseh narodov, ne pa da bi se vlekel daleč za drugimi. Zato je treba z vsem naporom delati na tem, da se to tudi uresniči.

Umetnost.

V resort ministrstva prosvete spadajo tudi nekatere druge reči, ki niso strogo naučne. Tu je na primer vprašanje umetnosti, med drugim vprašanje gledališč. Le nekoliko besed bi rad o tem dejal, zakaj če bi se spuščali v detajle, bi bilo za to treba zelo obširne diskusije. Že samo naše ljubljansko gledališče bi potrebovalo obširne razprave. Zlasti ne mislim zahajati v škandalno krono, o in v vse, kar se

je govorilo in pisalo v javnosti. Gre mi le za umetnost in njene interese.

Predvsem naj mi bo dovoljeno omeniti, da ni opravičen vihar, ki se tukaj včasih dviga zoper vzdrževanje in podpiranje umetniških zavodov. Večkrat sem že slišal: »Kmalu bomo imeli v vsakem mestu gledališče! Kaj nam je tega treba, dokler imamo dovolj drugih skrbi« itd. — Tako »hudo« sicer še ni, da bi res imeli v vsakem mestu gledališče, in če bi prišlo do tega, ne bi bilo to nič hudega. Treba je le vzeti obzir, da je med gledališčem in gledališčem razlika, prav tako kakor je razlika med knjigo in knjigo, kakor so različne tudi v drugih rečeh. Gledališče je lahko enostavno prazno zabavišče, ki ne zasluži podpore od nobene strani; gledališče je lahko eden najvišjih kulturnih zavodov, ako je prav organizirano in če se vodi v duhu prave kulture. Gledališče, ki gre le za tem, da postane institut velikega profita, kakor je na žalost bilo dolgo ne le pri nas, ampak precej povsod po Evropi, kjer se je le vpraševalo, kako se privleče čim več občinstva, kako dobiti igre, ki bi mogle na pet, šest mesecev in dalje polniti hišo in blagajno; kjer je le to važno tam gledališče ni nikakršen kulturni zavod.

Toda, gospodje, dobro urejeno gledališče s primernimi cilji in s cilji se ujemaiočim delom lahko doprinese prosveti in kulturi naroda toliko, kolikor vseučilišče. Zato ima država ne le pravico, ampak tudi dolžnost, da se tudi za to panogo briga kakor za vse druge panoge umetnosti in prosvete sloh.

Vprašane naše književnosti je vprašanje vsega naroda; naše slikarstvo, naše kiparstvo, so reči, ki se tičejo vsega naroda. Če je narod kot celota organiziran v državi, mora potem države računati s temi rečmi.

(Konec prih.)

Politične vesti.

+ Nova »Obznana«. Ministrstvo je predložilo vladi zakonski načrt o javnih zborih, ki vsebuje 4 poglavja in 56 členov. Člen 5. se glasi: »Zabranjeno se zborovi radi manifestacija protiv ustavnih vlasti v državi, ili da bi izvršilo pritisk na kralja, vladu, narodno predstavništvo ili druge ustanove i organe državne vlasti, da se odreknu nekog svoja ustavnog ili zakonskog prava, ili da neko pitanje, o kome su nadležni da odluče, riješi po želji manifestanata. Isto tako zabranjuje se manifestacije za ideale i forme vladavine, koje su suprotne i neprijateljske sadašnjemu obliku vladavine. Učestvovanje na manifestacijama, koje su u smislu prednjeg stava zabranjene, smatra se kao prestopak protiv javnog poretka i učesnik samo za to učešće kazni se do godinu dana zatvora. Sazivači zabranjene manifestacije kazne se godinu dana zatvora.« O tej novi »Obznani« bomo še poročali. Reakcija v Jugoslaviji izzivalno dviga svojo glavo.

+ Na Bolgarskem je vlada predložila parlamentu načrt o podržavljenju odvetnikov. Zelo umestna misel.

+ Madžarski mlini kupujejo naše žito, seveda ne za potrebo lastne države, temveč za kupčijo. Naša izvozna politika pospešuje pač izvoz žita, mesto da bi pospeševala izvoz moke. Tako je mogoče, da prevzemajo madžarski mlini naše žito tudi v mletje, pri čemur zaslužio visoko mlevnino in še otrobi ostanejo zunaj države. Naši mlini pa komaj živijo, zlasti v Sloveniji.

+ Iz Galicije prihajajo poročila, da so tam veliki nemiri proti poljskim plemičem. Upliv Rusije?

+ Berlinska »Rothe Fahne« je prinesla manifest tretje internacionale, v katerem poziva proletariat vsega sveta, naj vstane proti ropanju Rusije s strani mednarodnega kapitala. V proglasu pravi, da je hotela skleniti mir z buržoazijsko Evropo (?), da pa ni mogla sprejeti stavljenih ji pogojev. Dolžnost proletariata je, da ji priskoči na pomoč. — Od časa revolucije pa do danes se je sovjetska Rusija umikala na vseh koncih in krajih. V času, ko se je udeleževala kapitalističnih konferenc, se je zbiral evropski proletariat pri svojih mizah ter je sklepal o svoji usodi. Sijajen primer je ravno konferenca amsterdamske strokovne komisije, ki se je vršila pred dnevi.

+ Drugi internacionalni kongres vojnih sirot in udeležencev svetovne vojne je sklenil prirediti vsako leto 30. julija manifestacije proti vojni. V to svrhu je izdal poseben proglas, podpisan od Schnürmacherja in Kornmüllerja. Manifestacije so se vršile v vseh večjih mestih Evrope. Znamenite so bile dunajske manifestacije, berlinske in londonske.

NARODNA SKUPŠČINA.

29. julija. Debata o proračunu ministrstva za agrarno reformo. Govoril je posl. S. Divac (S. S. J.) obširno o potrebi da je izvesti agrarno reformo dosledno, ker le tako je mogoče prepričati agrarno revolucijo. Govorili so še drugi, ob koncu debate je posl. M. Pribečević stavil na ministra za agr. reformo vprašanje, če se naseljevanje v južni Srbiji in Vojvodini nadaljuje in če se res dela razlika med Srbi in Hrvati. — Na to »naročeno« vprašanje je seveda dal minister takoj zadovoljiva pojasnila: naseljevanje se še nadaljuje ter se ne dela pri naseljevanju nobenih razlik med plemeni.

Nato je bil ta del proračuna sprejet. Sprejet je bil tudi proračun ministrstva za konstituanto.

S tem so bili sprejeti vsi deli proračuna v podrobni razpravi in prišlo je do končnega glasovanja o celém proračunu. Oddanih je bilo 210 glasov, 162 za in 48 proti. S tem je bil sprejet prvi redni jugoslovanski državni proračun in zaenkrat preneha gospodarenje z dvanaajstinami.

Dnevne vesti.

Korupcija ostane. Ustava ostane tudi — seveda razlagali jo bomo mi, po svoje. Tudi kralj ostane, vplivali bomo nanj po svoje. Republikance bomo zatirali po svoje, nevednemu ljudstvu pa bomo rekli, da je kralj socialist in republikanec. Za vraga! Na to vabo pojdejo še komunisti! Gotovo so si zapomnili naš manever s pomiloščenjem Stejčiča in če bo treba, jim v volitveni borbi povejmo tudi to, da Balugdič pravzaprav ni socialist, temveč — komunist, ki je pisal že tudi v anarhistične liste.

(Dodatek k današnjemu uvodniku »Nove smernice«.)

Nova bančna afera? Nedeljsko »Jutro« št. 178 prinaša iz Trsta poročilo o velikih potvorbah knjig in drugih dokumentov v tamkajšnji »Banca Adriatica« (Jadranska banka). Suspendirani bančni uradnik Kolumbič je naznanil tržaški policiji, da je omenjena banka falsificirala knjige, da dokaže ogromne kronske terjatve, za katere naj bi v smislu rimske konferencije dobila zamenjavo v lrah. Gollufija bi presegala vsoto 22 milionov lir. Policija je obkolila banko, zaplenila vse

knjige in aretirala tri višje uradnike. Baje je izdana tiralnica za generalnim ravnateljem Jadranske banke, Kamenarovičem, ki je kakor znano nastanjen v Ljubljani.

To poročilo je prineslo torej »Jutro«. Kaj in koliko resnice je na tem, ne vemo. To bode že pokazala bodočnost. Vsekakor je treba sprejeti poročilo z vso rezervo, tembolj ker poznamo razmerje med »Jutrom« in Jadransko banko.

V Mariboru so zalotili »Industrijo mesnih proizvodov d. d. u Zagrebu«, ko je hotela utihotapiti čez mejo brez carine 17 vagonov živih težkih svinj. Zavod je moral plačati globo v znesku 600.000 K. Gollufijo je odkril carinik Knežević, katerega so hoteli podkupiti s 100.000 dinarji. »Slobodna Trbuna«, ki poroča o tem škandalu poziva oblasti, naj pregledajo knjige omenjenega zavoda, ker je moralo tihotapstvo trajati že delj časa.

V Bakru so prijeli tihotapca Milakovića iz Sušaka z šestimi kg. srebrne valute in 114 kg tabaka. Pred par dnevi pa so prijeli tihotapca Godino, ki je skušal utihotapiti 40 kg srebra in Milana Fučka, ki je skušal utihotapiti 24 kg srebra in večjo množino zlatega denarja. V to zadevo je upleten tudi neki agent generalnega inspektorata ministrstva financ, za katerim so izdali tirnico.

Za delavsko zdravilišče v Kobiljeh poleg Sarajeva, ki smo o njem pred kratkim poročali je prispevalo ministrstvo za soc. politiko doslej 300.000 K, bosanska pokr. uprava 200.000 K, bos. zdravstveni odsek 80.000 K, bratovske skladnice rudarjev so darovale pol milijona in posodile en milijon in še cela vrsta drugih ustanov, ki se zavedajo svojih dolžnosti. Tudi v Sloveniji bo treba misliti na tako zdravilišče. Pa nova organizirana centrala za delavsko zavarovanje mesto, da bi podpirala investicije za zdravje in dobrobit delavstva še meče polena pod noge. (Prim. ustavitve zidanja ambulatorijev.)

Dunajski lesenski semenj se vrši v času od 10. do 18. septembra 1922. Tukajšnji avstrijski konzulat je pooblaščen deliti potovalni vizum na podlagi semenjskih listkov od 20. avgusta 1922 dalje za dobo veljavnosti do 30. septembra 1922 za polovico pristojbine, to je za 25 dinarjev. Pri konzulatu se dobijo tudi semenjski izkazi po 20 Din in list za naročeno stanovanje po 6 Din. Vsakršne koli informacije daje vedno točno pismeno in ustno Avstrijski konzulat v Ljubljani.

Slovensko Planinsko Društvo opozarja svoje člane, da se držijo pri turah v obmejnem gorovju takih potov in točk, koder ima Slovensko Planinsko Društvo svoja zavetišča in poti. Sviri pa turiste, da brez poprejšnje napovedi pri obmejnih stražah ne hodijo po takih grebcih in prelazih, koder promet turistov ni poveljen.

Generalna direkcija posrednih davkov je dovolila, da se za lovske karte za dobo 1922/23 določa polovica celotne takse, ki je bila določena za lovske karte, izdane v Sloveniji. Intenzivnostjo od 1. januarja do 31. julija 1922. Intenzivnostjo od 1. januarja do 31. julija 1922. Intenzivnostjo od 1. januarja do 31. julija 1922. Intenzivnostjo od 1. januarja do 31. julija 1922.

Delegacija ministrstva financ opozarja občinstvo na spremembe takšne tarife, katere vsebujejo čl. 5—7 zakona o proračunski dvanaestitbi za mesec julij (glej Uradni list kos 76, št. 225 iz leta 1922.) Med drugim je zvišana taksa za vloge, carinske prijave, in deklaracije od 3 na 3 Din, za priloge od 0,50 na 1 dinar, za spričevala in potrdila, administrativne odločbe in pritožbe od 5 na 10 Din, igralne kvarte in domne od 30 na 50 Din, za kupne pogodbe o premičninah od 1% na 2%, o nepremičninah od 5 na 6% in za zakupne pogodbe od 1% na 2%. Te takse se pobirajo v zvišanem iznosu izza 1. avgusta 1922. Znižana je in sicer izza 1. julija 1922 samo taksa za stave pri športnih tekmah od 20% na 10%.

Ljubljana.

Kdor se še ni nikjer prijavil za I. vse-delavski zlet dobi izkaznico v upravi »Najpreja«, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6./skozi dvorišče.

Odborniki ljubljanske podružnice! Danes v torek 1. avgusta se vrši odborova seja ljubljanske podružnice. Dnevni red zelo važen!

Diskusijski večer se bo vršil v sredo dne 2. VII. ob 8. v Zadrugnem domu v sp. Šiški. Udeležba članov dolžnost!

Gradnja palače okrožnega urada za zavarovanje delavcev ustavljena. Kakor znano je nameraval okrožni urad za zavarovanje delavcev (Bolniška blagajna) zidati večjo stavbo v Ljubljani z vsemi modernimi pripravami za zdravljenje bolnikov. Stavba bi stala povprečno od 90—120 milijonov K brez notranje opreme. »Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu« pa stoji na stališču, da bi bilo to finančno breme preveliko, zato je ukazal, da se mu ima predložiti natančen finančni načrt, iz katerega naj bo razvidno, na kak način se bodo ti izdatki krili. Dokler ta načrt ne bo predložen, je Osrednji urad po dveh posebnih odposlancih odredil, da se ima ustaviti z nadaljnjo gradnjo stavbe. Kakor smo doznali se je to že izvršilo in sicer tako, da se je graditev omejila le na sprednji in zadnji del stavbe, dočim se gradnja severnega in južnega dela stavbe za enkrat ne bo nadaljevala. O stvari bomo obširno poročali čim dobimo jasnejšo sliko.

Mestni posredovalni urad v Ljubljani za pravne obravnave, bo radi preureditve novih uradnih prostorov — v času od 2. do 16. avgusta sprejemal tožbe le dne 8. avgusta dopoldne v mestni posvetovalnici.

Izredni občni zbor društva državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo se vrši na podlagi sklepa rednega občnega zbora z dne 26. marca t. l., dne 13. avgusta t. l. ob 9. v mestni posvetovalnici v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Odobritev pravil pogrebnega in pokopnega sklada, ter sprememba pravil. 2. Ustanovitve Saveza administrativnih činovnikov kraljevine SHS. Radi važnosti dnevnega reda se p. n. tovariši — člani vabijo, da se tega izrednega občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Ako bi bil izredni občni zbor ob določenih uri nesklepčen, se vrši v smislu § 19., odstavek 2 društvenih pravil pol ure pozneje drugi občni izredni zbor z istim dnevnim redom in je sklepčen ne glede na število navzočih ali zastopanih zborovalcev.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 2. avgusta t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12 pritično desno.

Gradnja privatnih paviljonov. Glasom sejskega reda morajo biti privatni paviljoni z vsem razstavnim blagom dne 30. avgusta v popolnem redu, ker ima v nasprotnem slučaju sejski urad pravico negotove paviljone na stroške dotičnega razstavljalca takoj odstraniti. Razstavljalcem se bodo prostori odkazali prvi teden v mesecu avgustu. V splošnem je radi priredbe prostorov vezan vsakdo na navodila, ki jih bodo dajali pooblaščenec sejskega urada. Vsak razstavljalac prejme pravočasno poročilo in skico, kje in kateri prostor se mu je odredil. Priporočamo, da si puste razstavljalci nemudoma napraviti pisemske priložne letake z vabilom na svoje odjemalce naj ga obiščejo na velesejmu. Istotako bo razposlal urad ljubljanskega velesejma vsem razstavljalcem in na željo tudi drugim interesentom male letake kot priloga h korespondenci, katere se naj blagovoljno posluževati v največji meri.

Celle.

Zbudili so se! V četrtek, dne 27. 7 so imeli trg. nastavljen občni zbor, ki se je izpremenil v burno protestno zborovanje proti naklanam trg. gremija, kateri hoče odvzeti trg. nast. 8 urni delavnik in nedeljski počitek. Mala dvorana v hotelu Union je bila nabito polna. Nastopilo je več govornikov iz vrst trg. nastavljencev, ki so temeljito obrazložili bedni položaj nastavljencev. — Vsi govorniki so naglašali, da je potrebno ustanoviti borbeno stanovsko organizacijo. Zborovanja so se udeležili tudi tovariši iz Maribora in Ljubljane; bili so sprejeti z odkritosrčnim veseljem. Med izvajanjem raznih govornikom so padali madklici, uničujoči za ka-

pitalistični razred. Tako n. pr.: 8 urnik hočemo, povišanje plač hočemo, 1. maj mora veljati kot praznik. Končno se je sprejela spomenica z obširnimi določbami kakor: dopust, 1. maj kot praznik in še mnogo več. Navzoči so se zakleli, da ne marajo biti več neorganizirani. K temu sijajnemu zborovanju se še povrnemo.

Maribor.

Treba, da javnost sodeluje pri stanovanjskem vprašanju. Prejeli smo iz Maribora naslednji dopis: Svojčas je »Napreje« pozval vse, ki trpe radi navideznega stanovanjskega pomanjkanja, naj uredništvu naznanijo vse prazne ali premalo uporabljene prostore, da se potem stanovanjski urad prisili, naj jih zaseže. Dopisnikom je bila tajnost zažamčena in tako je imel poziv uspeh in ga bo še imel. Priporočam, da bi morali z ozirom na Maribor akcijo nekoliko razširiti. Tu ne gre toliko za to, da bi peizvedovali za prazna stanovanja, pač pa bi morala javnost sodelovati pri stvari, o kateri je »Napreje« že pisal in ki nakratko imenuje: brezprimerno izkoriščanje najemnikov in podnajemnikov s strani gospodarjev. Kaj bi dosti govorili, v »Napreju« ste itak povedali slučaj, da si neka gospodinja za eno samo sobo zaračuna mesečno nad 1600 K. Ali bi ne kazalo, da bi take človeške sesalke javno ožigosali v listih in opozorili nanje merodajne oblasti, da jih primejo za ušesa? Seveda, oblasti same pa ne bi smele držati roke križem in čakati, kdaj bo kako ime imenovano v časopisju, temveč bi morale tudi same započeti akcijo, ki jim jo eden zadnjih »Naprejev« priporoča. Imele bodo polne roke dela, ker slučajev, kakor je naveden, je v Mariboru res legijon in oni so pravzaprav, ki tvorijo našo stanovanjsko mizerijo. Priporočam torej uredništvu, da odpre svoje predale za vse konkretne primere stanovanjskega izkoriščanja, ki bi jih dobilo iz Maribora. O stanovanjskem uradu pa nimam vzroka misliti, da bi mu bilo takšno sodelovanje javnosti neprijetno, kakor je bilo n. pr. neprijetno ljubljanskemu stanovanjskemu uradu. — Nekdo, ki se bo še oglašil.

»K. u. k. Kommisbrot und Parademarsch« vsak dan huje straši po mariborskem revirju. Včasih se prikaže v osebi kakega oficirčka, ki hruli preprostega vojaka. Reče mu ni izkazal predpisane časti, ker ni videl, kako je oficirček mimo zadišal. Drugič prisostvuješ na javni ulici večji predstavi. Četa upehanih rekrutov se vrača od vaj. Mimo gre na izprehod kaka višja glava. Ostro povelje — pete udarilo, kakor namazane druga ob drugo. Gorje, če ne gre kakor namazano. Dotlej bi še šlo, čeprav se strmeče civilne miši zamaž povprašujejo. Čemu takšne komedije v demokratičnem 20. stoletju, v državi, ki se ponaša, da je pomagala razbijati prusovski »dril«. Ampak nadležna postane stvar, ko se staroavstrijski komis — in — parademarski duhovci (bolje sinradovi) dvignejo navsezgodnjo jutranjo uro iz grobov in se z zvečnimi trombami kobjajo po ulicah, budeč trudne ljudi iz zasluženeza spanja. Vojaske oblast mlo prošino, naj napravi tem jutranjim podoknicam po mestu konec. Zunaj v prosti naravi, kamor naj se hodijo čete vežbat, če se vam zdi, da je od tega na vsak način odvisno, ali bo država življenja zmorna ali ne, tam zunaj pa le trobite, kolikor vam drago. Po katerem zakonu naj bi tudi civilno prebivalstvo trpelo zavoljo brezobzirnosti militaristične dresurne manije?

Vestnik Svobode.

Članom ljubljanske podružnice! Zaostalo članarino naj poravnajo člani nemudoma v centralnem tajništvu v Zldovski ulici, ker je zadnji čas, da napravi odbor red in uvede prepotrebno disciplino, da se bo ljubljanska podružnica vendar enkrat konsolidirala.

Kulturni vestnik.

»Naši Zapiski«, socialistična revija št. 5. in 6. Vsebinsko: E. K.: Avtonomija in samouprava. Peter Jug: Oblastna in okrajna samouprava v Sloveniji. — p—k: Konzumne in produktivne zadruge. (Dalje prih.) Ivan Faval: Socializem in etika. (Konec). X.: Naravno pravo. Filip Uratnik: Programatična študija. Misli o agrarni reformi. Dr. M. Schacherl: Naloge občinske uprave. (Dalje prih.) Utrinki: Mase. Ivan Svetlin: Draginske številke. Pregled: Politika: Politične razmere v Sloveniji. Razpust ljubljanske mestne hranilnice. Zadrugništvo: Zadrugno gibanje v Jugoslaviji. Mednarodno zadrugno giba-

nje. Gospodarstvo: Gibanje cen na Angliškem. Strokovni pregled: Zanimiva razsodba Lyonskega sodišča v zadevi stavkolomstva. Položaj rudarjev v Združenih državah. Socialna politika: Statistika o zaposlenosti v Nemčiji. Kako preračunavajo v Nemčiji eksistenčni minimum. Draginske doklade v Nemčiji. Revije, publikacije in polemika: Polemika »Njive« proti »Našim Zapiskom«. Urejujeta Stanko Likar in Filip Uratnik.

SODRUGI, UDELEŽITE SE POLNOŠTEVILNO 6. AVGUSTA I. VSEDELAVSKEGA ZLETA V CELJU.

»Sport« številka 11. — naš edini slovenski sportni list je izšel. Prinaša lep pregled vseh važnih sportnih dogodkov zadnjih tednov. Zlasti opozarjamo na poročilo o sportnem mitingu na Bledu, Z ozirom na notico v nekem ljubljanskem dnevniku o sportu opozarjamo stariše in naše oblasti na važni članek »Mladina, sport, šola«, ki zelo razumljivo razlaga pomen sporta za vzgojo naroda, zlasti naše mladine. »Sport« moramo iz vseh ozirov najtopleje priporočati.

Dopisi.

Javornik, 23. juli — zgodovinski dan, zavednega delavstva na Javorniku in Koroški Beli. Brez pompa in parade, brez prisiljene vsiljivosti se je zbralo ta dan delavstvo ter položilo kamen novi stavbi, na kateri sloni vsa moč razredno zavednega delavstva. Ustanovili smo si podružnico »Svobode« z najboljšim namenom, da s tem pospešimo delo za zavednost proletarca. Več sodrugov se je oglasilo k besedi. Iz vseh govorov se je razvidelo pravo pojmovanje in neugnano stremljenje po izobrazbi. Sodrugi Cerkenik nam je posebno krasno orisal pomen in delo, ki nas še čaka. — Ne strašimo se dela, ker se zavedamo, da je le v delu rešitev. Predvsem delo na izobraževalnem polju, nam bodi porok boljše bodočnosti. Vsem sodrugom, ki se niso udeležili tega pomembnega dne, naj pa velja samo: Opustite jim, saj ne vedo da grešijo!

FRANCOSKA BURŽUAZIJA PROTI KOMUNISTOM.

Francoska sodišča niso slabša od drugih, kadar se gre za preganjanje ljudi, ki so protivni sedanjemu družabnemu redu. Sedaj imajo na piki komuniste, ki dajejo s svojo revolucionarno bombastiko vladi in sodiščem dosti materiala kakor svoječasno bivše ameriške komunistične stranke, ki so danes v pozabilnosti in je od vsega ostala le še mala skupina, drugi pa se prištevajo h komunistom, ne da bi se ravnali po moskovskem evangeliju in spadali h komunistični stranki.

Zadeva, ki jo imamo v mislih, se tiče francoskega komunističnega poslanca Valliant - Couturierja, ki je eden izmed najagilnejših mlajših francoskih komunistov. Obtožen je vsled nekega protimilitarističnega članka, ki ga je priobčil v glasilu komunistične omladine, katerega on urejuje. Zaeno z njim je obtožen Marcel Cachin, ker je kot tajnik komunistične stranke odgovoren za pisanje strankinih organov. Ker sta oba poslanca, jih varuje pred izročitvijo sodišču poslanska imuniteta. Sodišče je zahtevalo njih izročitev in tozadevni odsek se je z večino glasov izrekel, da se izročita.

Ob priliki debate o izročitvi, ki se je vršila v francoskem parlamentu zad-

nji teden, je Valliant - Couturier s svojim govorom napravil mnogo razburjenja, ker je francoske državne obdolžil odgovornosti za svetovno vojno in to dokazoval z dokumenti, ki so mu jih dali na razpolago v Moskvi. Govornik ni zanikal, da spada velik del odgovornosti za vojno na rame nemških militaristov. Pač pa je trdil, da so v splošnem odgovorni vsi državni kapitalistični vlad, ker so intrigirali drug proti drugemu in sklepali militaristične zveze.

Militaristične države so povsod enake in povsod se naslanjajo na silo in omejevanje svobode. Kakor nalašč pa jim za mnoge drastične naredbe dajejo material ekstremisti, ki nimajo nikake moči uspešno nastopiti proti vladajočemu režimu, toda se delajo, kakor da jo imajo. Potem pa opravljajo Palmerji svoje delo.

Kot znano je Marcel Cachin tudi urednik lista komunističnega dnevnika L'Humanité, ki je bil pred razkolom list socialistične stranke. Marcel Cachin je šel med vojno v Italijo, kjer je propagiral za vstop Italije v vojno na strani zaveznikov. Pozneje, ko je bil kajzerizem poražen, je postal komunist. Takih vodij je med francoskimi komunisti precej. Tudi v Ameriki se najdejo in povsod drugod, toda da zakrijejo »slabosti« svojih ljudi, hodijo z velikansko metlo pred tuje prage.

S francoskimi komunisti imajo tudi v Moskvi svoje težave. V pogledu akcije

za zedinjeno fronto proletariata, je francoska komunistična stranka odprto nastopila proti moskovski eksekutivi tretje Internacionalne, doma pa je izključila tiste, ki so propagirali zedinjenje s socialisti. Karl Radek pravi v enem svojih člankov o francoskih komunistih med drugim sledeče: »... samo po sebi se razume, da je potrebno v borbi za zedinjeno delavsko fronto predvsem skupnega dela komunističnih strank. Dogodki zadnjih mesecev pokazujejo, da tako skupno delo ni obstajalo. Bilo bi otročje zakrivati oči pred tem dejstvom. Nastopanje francoske komunistične stranke, ki je sabotirala stališče eksekutive, bo izzvalo resno razpravo pred eksekutivo in storjeni bodo primerni koraki, da se pride pred francoske sodruge. Francoski sodrugi bodo morali odgovoriti na vprašanje, da-li žele imeti centralizirano internacionalo ali mešanico...«

Mi smo od vsega začetka pisali, da bo nemogoče diktirati posameznim strankam, kako se morajo zadržati v vseh podrobnostih, in zato smo naglašali, da so famozne, sedaj skoro pozabljenih 21 točk, izdanih v Moskvi, v praksi neizvedljive. To je pokazala Nemčija in sedaj Francija, kjer je imela tretja internacionala najmočnejše stranke in v njih tudi največ notranjih sporov, ki so dovedli do novih sporov in razdorov.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

V trajno delo sprejmemo 10

kamnosekov

proti dobri plači ali na akord. Ponudbe na Kamnoseška industrijska družba, Celje.

RAZNO PERILO

za dame, gospode in deco priporoča trdka

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

Častna izjava.

Podpisani priznavam in obžalujem, da sem se v pogovoru z Martinom Hotko, posestnikom z Velikem Obrežu, na Telovo t. l. o. g. Andreju Veble, graščinskem logarju in posestniku v Kapelah, neresnično, pa za njega žaljivo izražal, ter se mu zahvalim, da mi je žalitev odpustil in tožbo umaknil.

Ivan Geč, posestnik in logar v Selah pri Brežicah.

Nujno se iščeta za veleindustrijsko podjetje

dva oženjena

postrugača (Eisendreher).

Ponudbe naj se vpošljejo pod šifro »postrugač« na upravo »Naprej-a«.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC, Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. IZVOZ

Telefon 366. Brzojavni naslov: Nakupovalna Ljubljana. Čekovni račun št. 10.473.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani.

Pozor! 4 milijone kron

zadane v najsrečnejšem slučju igralcev v IV. kolu Državne razredne loterije. Zrebanje v II. razredu se vrši dne 7. in 8. avgusta t. l. Srečka stane cela K 192.—, polovična K 96.—, četrtinka K 48.— in osminka K 24.— za one, ki so igrali že v prejšnjem razredu. Novi igralci morajo plačati srečke tudi za prvi razred nateza. Naročniki, katerim se pošiljajo srečke po pošti, naj pošljejo zraven še K 8.— za poštino in stroške. — Naročila se sprejemajo še do 3. avgusta t. l. Srečke ima na razpolago

Zadružna gospodarska banka, d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta 33-I.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročivom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4 %.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093.48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.